

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Η ΠΡΟΣ τοὺς Κορινθίους σύστασις τοῦ ἀποστόλου Παύλου περὶ τῆς οἰκίας τοῦ Στεφανά, καὶ ἡ παραγγελία αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Φουρτουνάτου καὶ τοῦ Ἀχαικοῦ, ἐστὶ νομοθεσία κοινὴ περὶ τῆς ὑπὸ πάντων χρεωστομένης περιποιήσεως καὶ ὑπακοῆς εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὰ θεάρεστα τῆς ἀρετῆς ἔργα. Ὁ Στεφανάς καὶ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἦσαν ἀριερωμένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πιστῶν καὶ ἀγίων ἀνθρώπων, φιλοξενοῦντες, συμβοηθοῦντες, παντὶ τρόπῳ ὑπηρετοῦντες αὐτοὺς εἰς πᾶσαν ἀνάγκην καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν, ὑπηρεσίας δεομένην. Ὁ Φουρτουνάτος καὶ ὁ Ἀχαικός, κήρυκες τῆς πίσεως καὶ διδάσκαλοι ὄντες, ἀνέλαβον προθύμως σὺν τῷ Στεφανά καὶ τὸν τῆς ὁδοιπορίας κόπον, ἐλθόντες πρὸς τὸν Παῦλον, ἵνα καὶ τοῦ Παύλου καὶ τῶν Κορινθίων ἀναπαύσωσι τὸ πνεῦμα· ἐκ τού-

του οὖν ἀφορμὴν λαβὼν ὁ Παῦλος, παρήγγειλε γενικῶς, καὶ ἐνομοθέτησε τοῖς πᾶσι τὴν πρὸς τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους ὑπακοὴν καὶ εὐλάβειαν· διὰ τοῦτο δὲ οὐκ εἶπεν, ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε αὐτοῖς, ἀλλ' « Ἴνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦ- » τοις »· οὐδὲ εἶπεν, « ἐπιγινώσχετε οὖν αὐτούς, ἀλλ' « Ἐπιγινώσχετε οὖν τοὺς τοιοῦ- » τους », ἤγουν τοὺς ποιοῦντας τὰ ἀγαθὰ ἔργα, ὡς ὁ Στεφανάς καὶ ὁ Φουρτουνάτος καὶ ὁ Ἀχαικός. Ἴνα δὲ ἐπιβεβαιώσῃ, ὅτι ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐπιβλέπει ὁ λόγος αὐτοῦ, προσέθηκε τὸ, « Καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι » καὶ κοπιῶντι », τουτέστι, τιμᾶτε καὶ ὑποτάσσεσθε οὐ μόνον εἰς τοὺς τρεῖς εἰρημένους, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ἀνθρωπον συμβοηθούντα καὶ κοπιᾶζοντα ὑπὲρ τῶν καλῶν ἔργων. Ἡ παραγγελία αὕτη οὐκ ἔστιν ἐφεύρεμα τοῦ Παύλου, ἀλλὰ βουλή καὶ θέλημα τοῦ

1. Κορ. 16.
16. 17.

16. 16.

θεοῦ· διότι αὐτὸς ὁ θεός, καὶ διὰ τῆς παλαιᾶς, καὶ διὰ τῆς νέας διαθήκης, καὶ διὰ λόγου, καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ εὐλάβεια, καὶ ἡ περιποίησις, καὶ ἡ ὑπακοὴ πρὸς τοὺς ἐναρέτους καὶ ἀγίους ἀνθρώπους, ἐσὶν ἔργον πολλὰ ἀρεσὸν εἰς αὐτὸν καὶ εὐπρόσδεκτον.

Τὸ ἀπαλώτερον καὶ τιμιώτερον πάντων τῶν μελῶν τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός· τῶν δὲ μερῶν, ἐξ ὧν ὁ ὀφθαλμός σύγκειται, τὸ τρυφερώτερον καὶ χρησιμώτερον ἐστὶν ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· αὐτὴ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, εἰμὴ μικρὰ στρογγύλη τρύπα ἐν τῷ κερατοειδεῖ τοῦ ὀφθαλμοῦ χιτῶνι, ἐσκεπασμένη διὰ λεπτοτάτης ἀραχνοειδοῦς μεμβράνας, ἣτις διὰ τὴν ἄκραν λεπτότητα καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτῆς ἀπαλότητα οὐδεμίαν πιδέχεται ψηλάφησιν· ἔθεν, εἴαν τις τολμήσῃ ψηλαφῆσαι τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ἐκεῖνος σχίζει εὐθὺς καὶ συντρίβει τὴν ἐκεπάζουσαν αὐτὴν ἀραχνοειδῆ μεμβράναν· διὸ ἐκχεῖται τὸ ἐν τῷ βολβῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ ὕδωρ, τασάττεται δὲ τὸ κρυσταλλοειδὲς μέρος, καὶ ἡ καλουμένη φακὴ, καὶ ἐνὶ λόγῳ, διαφθείρεται ὅλος ὁ ὀφθαλμός· ἔθεν σκότος περικαλύπτει εὐθὺς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, καὶ μένει διαπαντός τυφλός. Ὁ θεός, ἵνα παραστήσῃ τὸ ὕψος τῆς ἀξίας καὶ τῆς τιμῆς τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων, καὶ τὸ, πόσον ἀναγκαῖόν ἐστὶν, ἵνα προσέχωμεν καὶ τιμῶμεν αὐτούς, πόσον δὲ βλαπτόμεθα, εἴαν ἐνοχλήσωμεν αὐτούς, ὁμοίωσεν αὐτούς μετὰ τῆς κόρης τοῦ

2αχ. 2. 8. ὀφθαλμοῦ, εἰπὼν ὑπὲρ αὐτῶν· « Ὁ ἀπτόμενος ὕμῶν, ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης

» τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ. » Ἀκούετε; Ὁ ἀπτόμενος ὕμῶν· ὅστις ἢ δι' ἔργου, ἢ διὰ λόγου, ἢ δι' ἄλλου ὁποιοῦδήποτε τρόπου περιφρονήσῃ ὑμᾶς τοὺς δούλους μου, « Ὡς » ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ », ἐκεῖνος γίνεται ὁμοῖος τῷ ἀνθρώπῳ, ὅστις ψηλαφᾷ τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ἤγουν προξενεῖ ἐαυτῷ μεγίστην βλάβην καὶ ἀφανισμόν. Ταῦτα δὲ οὐ μόνον διὰ λόγου εἶπεν ὁ θεός, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν πραγμάτων ἐβεβαίωσεν.

Ἐνα μόνον λόγον ἐλάλησεν ἡ Μαριάμ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, τοῦ Μωϋσέως. « Μὴ Μωϋσεῖ, εἶπε, μόνῳ λελάληκε Κύριος; » οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε; Καὶ ὁ μὲν ^{ἀρ. θμ. 12} _{2. 3.} Μωϋσῆς, ἄνθρωπος ὢν « Ἠραῦς σφόδρα » παρὰ πάντα τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς », ἐσιώπησε, καὶ μετὰ ὑπομονῆς ὑπέφερε τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν περιφρόνησιν τῆς Μαριάμ· ὁ Κύριος ὁμῶς ὠργίσθη κατ' αὐτῆς· « Καὶ ἰδοὺ ^{αὐτ. 10.} » λέπρα λευκὴ ὡσεὶ χιῶν πεπλήρωκε τὸ » σῶμα αὐτῆς ». Βλέπε οὖν πεπληρωμένον τὸν λόγον, ὃν εἶπεν ὁ θεός· « Ὁ ἀπτόμενος ^{2αχ. 2. 8.} » ὕμῶν, ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ » ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ ».

Ὅταν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ προσέφερε τὴν θυσίαν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Βαιθηλ θυσιαστήριον, τότε ἐνεφανίσθη ἐκεῖ εἷς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ὅστις σταθεὶς πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου, προσεφῆτευσεν τὴν ἐξουδένωσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν ἐκεῖνου τοῦ θυσιαστηρίου· ὁ δὲ Ἱεροβοὰμ ταῦτα ἀκούσας, ἤπλωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν,

πιάσατε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Κὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὐδὲ ἀνέστη, οὐδὲ ἐλάλησεν, εὐθύς ὁμως ἐξηράνθη τοῦ Ἱεροβοάμ ἡ χεὶρ, ὥστε οὐκ ἠδυνήθη συστεῖλαι αὐτήν, καὶ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν, εἰμὴ ὅτε ἐδεήθη τοῦ θεοῦ ἐκείνος ὁ ἅγιος ἄνθρωπος· «Καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἦν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτόν· καὶ οὐκ ἐδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτήν πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότερον». Βλέπεις τί συμβαίνει εἰς ἐκείνους, οἵτινες οὐκ εὐλαβοῦνται τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ; βλέπεις τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ λόγου ὃν εἶπεν ὁ θεός; «Ὁ ἀπτόμενος ὑμῶν, ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ». Ἄκουσον δὲ καὶ ἄλλο παράδειγμα θαυμασιώτηρον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβαινεν ὁ προφήτης Ἑλισσαῖος εἰς Βαιθήλ, τινὰ δὲ μικρὰ παιδάρια ἐξελθόντα τῆς πόλεως, περιέπαιζον αὐτόν· παιδάρια ἦσαν αὐτά, ὅπερ ἐστίν, οὐδὲ γινῶσιν εἶχον, οὐδὲ φρόνησιν ἀνδρὸς τελείου· ὁ δὲ λόγος, ὃν εἶπον κατὰ τοῦ προφήτου, οὐκ ἦν ὑβριστικός, ἀλλὰ περιπαικτικός. Παιδιά μικρὰ εἶδον τὸν Ἑλισσαῖον φαλακρόν, ἴσως δὲ οὐκ ἐγίνωσκον, ὅτι ἐστὶ προφήτης· ὅθεν παίζοντα ἔλεγον· «Ἀνάβαινε, φαλακρὲ, ἀνάβαινε» καὶ ὁμως εὐθύς ἐξῆλθον ἐκ τοῦ δρυμοῦ δύο ἄρκτοι, καὶ κατέσχισαν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐξ αὐτῶν. Ἴνα δὲ μηδεὶς νομίση, ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς αἱ ἄρκτοι ἐξῆλθον τότε

ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ κατέσχισαν τὰ παιδία ἐκεῖνα, συνεχώρησεν ὁ θεός, ἵνα πρῶτον ὁ Ἑλισσαῖος ὁ πραότατος καταρασθῆ αὐτὰ ἐν ὀνόματι Κυρίου, ἔπειτα ἐξέλθωσιν αἱ ἄρκτοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ κατασχίσωσιν αὐτά. «Καὶ ἐξένευσε, λέγει ἡ ἱερά ἱστορία, ὅπισω αὐτῶν ὁ Ἑλισσαῖος, καὶ εἶδεν αὐτά, καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκτοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνῆρῶνξαν ἀπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παιδάς». Ἐάν οὖν ὁ θεὸς ἐπαίδευσεν ἐκεῖνα τὰ μικρὰ παιδάρια, τὰ διὰ τὸ ἀτελὲς τοῦ νοῦς αὐτῶν ἕνα μόνον περιπαικτικὸν λόγον εἰπόντα κατὰ τοῦ προφήτου Ἑλισσαίου, τί ἄρα γε ποιήσει ὁ θεὸς κατ' ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν τελειότεροι ὄντες τῶν παιδαρίων ἐκείνων, οὐκ εὐλαβοῦνται, ἀλλὰ κατακρίνουσι καὶ περιφρονοῦσι τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους, τοὺς ἱερωμένους, τοὺς διδασκάλους, τοὺς συνεργοῦντας καὶ κοπιῶντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν πιστῶν ὠφελείας; Τινὲς τῶν ἐρμηνευτῶν λέγουσιν, ὅτι ὁ θεὸς ἐπαίδευσεν ἐκεῖνα τὰ παιδάρια, ἵνα λυπήσῃ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, τοὺς μὴ διδάξαντας αὐτὰ τὸ πρὸς τοὺς ἁγίους ἀνδρας χρεωστούμενον σέβας. Ἀνάγκη οὖν ἔσιν, ἵνα πάντες οἱ γονεῖς ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν τοῦτο τὸ φοβερόν παράδειγμα, διδάσκωσιν ἐπιμελῶς τὰ ἴδια τέκνα, ἵνα προσφέρωσι τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν πρὸς τοὺς δούλους τοῦ Κυρίου. Ὁμοῖα παραδείγματα βλέπεις καὶ εἰς τὰ βιβλία τῆς νέας διαθήκης. Ὁ Ἀνανίας

3 Γαλ. 13.
4. 6.

777. 2. 8.

4 Βατ. 2.
23.θ: δὲ ὁ δὲ
ἐν τῇ δ'.
τῶν Βατ.

καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σαπφείρα ἐσυμφώνησαν, ἵνα ἀπατήσωσι τοὺς ἀποστόλους· αὐτοὶ πωλήσαντες τὸ χωρίον αὐτῶν, μέρος μὲν τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου ἔκρυψαν, μέρος δὲ προσέφερον τοῖς ἀποστόλοις· καὶ ὁ μὲν Πέτρος ἠλεγξεν τὴν τοῦ Ἀνανίου δολιότητα, ὁ δὲ Ἀνανίας ἀκούσας τοῦ Πέτρου τὸν ἐ-
 Πρ. 5. 5. λεγχον, « Πεσὼν ἐξέφυξε ». Τοῦτο αὐτὸ ἔπαθε καὶ ἡ Σαπφείρα, ἣτις ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πέτρου, περὶ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου, καὶ ψευθεῖσα ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
 Αὐτ. 10. ἐλεγχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, « Ἐπεσε παραχρῆ-
 » μα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέφυξεν». Ὁ μὲν Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας κατηχοῦσι τὸν ἀνθύπατον Σέργιον Παῦλον, ὁ δὲ Ἐλύμας ὁ μάγος καταθλίβει αὐτούς, ἐναντιούμενος αὐτοῖς, καὶ ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίσεως· ὅθεν ὁ Παῦλος πλησθεὶς ζήλου καὶ πνεύματος ἁγίου, ἐλέγχει
 Πρ. 13. καὶ καταρᾶται τὸν μάγον· « Καὶ νῦν ἰδοῦ, εἴ-
 11. » πε, χεῖρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός,
 » μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ· παρα-
 » χρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκό-
 » τος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς ». Ἄλλ' ἡμεῖς βλέπομεν, λέγετε, τόσον πλῆθος διωκτῶν, τυράννων, παγκακίστων ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ περιεφρόνησαν καὶ ἐτυράννησαν, καὶ τέλος πάντων ἐθανάτωσαν τόσα πλήθη ἁγίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ ὁμως οὐδεμίαν ἔλαβον τιμωρίαν. Καὶ ἄχρι τῆς σήμερον· δὲ βλέπομεν πολλοὺς ἐξουδενούντας τοὺς ἐναρέτους, καὶ μηδεμίαν λαμβάνοντας παιδευσιν. Ὑμεῖς λαλεῖτε ὡς θνητόψυχοι, καὶ ὡσπερ ἂν εἰμὴ

ἐπιστεύετε, ὅτι ἐστὶ μέλλουσα ζωὴ, καὶ κρίσις κοινὴ, καὶ ἀνταπόδοσις τῶν ἔργων, ὧν ἕκαστος ἔπραξεν; οὐ πιστεύετε ὑμεῖς, ὅτι ὁ καιρὸς τῆς παρουσίας ζωῆς οὐκ ἔστιν ὁ καιρὸς τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἀνταπόδοσεως; οὐ πιστεύετε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλεύσεται πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὐκ οἴδατε, ὅτι τότε ἕκαστος λαμβάνει τὴν ἀνταπόδοσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ; οὐκ ἀκούετε τὸν θεὸν λέγοντα· « Φυ-
 Παρ. 16. 5. 3. » λάσσειται δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέραν κακῆν·
 » οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται; ». Τότε οὖν οἱ διώκται καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ παγκάκιστοι ἄνθρωποι, οἱ τοὺς ἁγίους διώξαντες, ἢ ἀποκτείναντες, ἢ περιφρόνησαντες, λαμβάνουσι τὴν πρέπουσαν ἀνάλογον τιμωρίαν. Ἐὰν δὲ βλέπητε τινὰς ἐξ αὐτῶν παιδευομένους εἰς ταύτην τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, τοῦτο λογίζεσθε οἰκονομίαν θεοῦ καὶ εὐσπλαγχνίαν· οἰκονομίαν μὲν δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡμεῖς βλέποντες ἐκείνους τιμωρουμένους, φεύγωμεν τῆς ἁμαρτίας τὴν μίμησιν· εὐσπλαγχνίαν δὲ δι' ἐκείνους· ἐπειδὴ ἡ πρόσκαιρος παιδευσὶς ἐπιφέρει εἰς αὐτοὺς τὸ ἔλεος· « Ἐπισκέψομαι, εἶπεν ὁ θεός, ἐν
 Πρ. 33. 34. » ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μάστιγι
 » τὰς ἀδικίας αὐτῶν· τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ
 » διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν, οὐδ' οὐ μὴ ἀδική-
 » σω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου ». Μὴ λέγετε οὖν, ὅτι πλῆθος τῶν ἐξουδενούντων τοὺς ἁγίους οὐδεμίαν ἔλαβον τιμωρίαν· διότι πάντες τιμωροῦνται· ἄλλοι μὲν προσκαίρως, ἄλλοι δὲ αἰωνίως, ὡς διορίζει ἡ ἀνωτάτω καὶ μυστηριώδης θεία πρόνοια.

Οὐ μόνον δὲ ἐτιμώρησεν ὁ θεὸς εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν τοὺς καταφρονητάς τῶν ἐναρέτων, ἀλλὰ καὶ εὐλόγησεν ἐκείνους, οἵτινες εὐλαβήθησαν καὶ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς περιποιητικῶς, παράδειγμα φανερόν ὁ Λάβαν. Αὐτὸς ὅταν ἤκουσεν, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἔρχεται πρὸς αὐτόν, ἔτρεξεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἐνηγκάλισεν αὐτόν, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν, « Καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν » εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ». Ὅταν δὲ ὁ Ἰακώβ ἐμελέτησεν ἀναχωρῆσαι ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ Λάβαν, τότε ὁ Λάβαν ὠμολόγησε φανερὰ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ἐπειδὴ ὑπεδέχθη τὸν Ἰακώβ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ « Εὐλόγησε γάρ με, εἶπεν, ὁ » θεός ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ ». Τοῦτο αὐτὸ ἀναγινώσκομεν καὶ περὶ τῆς οἰκίας τοῦ Πετρεφῆ, ὅτε εἰσήγαγεν ἐν αὐτῇ τὸν Ἰωσήφ. « Καὶ εὐλόγησε, λέγει ἡ θεία γραφή, » Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ, καὶ ἐγεννήθη εὐλογία Κυρίου ἐν πᾶσι » τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν » τῷ αγρῷ αὐτοῦ». Μακάριος οὖν καὶ εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις σέβεται καὶ περιποιεῖται τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους.

Τὰ παραδείγματα, ἄφωνα ὄντα, ἔχουσι φωνὴν παντὸς λόγου ἰσχυροτέραν· ὁ θεός ὁμοίως ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὴν πρὸς τοὺς ἁγίους εὐλάβειαν οὐ μόνον διὰ τῶν παραδειγμάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγου ἐμφαντικωτάτου καὶ τῆς θείας αὐτοῦ βουλῆς ἀποδεικτικῆς.

« Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, εἶπε περὶ αὐτῶν, » ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται » τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ ἀκούων ὑμῶν,

» ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ » ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀπο- » στείλαντά με ». Τί σημαίνουσι ταῦτα; Καὶ τί ἄλλο, εἰμὴ ὅτι ὁ θεός κατέστησε τοὺς ἁγίους ἰσοτίμους αὐτῷ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἐπέχοντας, καὶ ὡς ἐπιτρόπους αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπομένως, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ κράτους; ἀληθῶς δὲ βλέπομεν, ὅτι πάντα τὰ κτίσματα προσφέρουσιν εἰς αὐτοὺς πᾶσαν ὑπακοὴν καὶ εὐλάβειαν. Εὐλαβήθησαν αὐ- » τοὺς τὰ ἄγρια τετράποδα· οἱ λέοντες ἐν τῷ » λάκκῳ, καὶ πεινῶντες ἦσαν, οὐ μόνον οὐ » κατέφαγον, ἀλλ' οὐδὲ ἐβλάψαν ὅλως τὸν » Δανιήλ. Εὐλαβήθησαν αὐτοὺς τὰ ἔρπετά· » ἡ ἔχιδνα ἤφατο μὲν τῆς χειρὸς τοῦ Παύ- » λου, οὐδὲν ὁμοίως κακὸν ἐποίησεν αὐτῷ. » Εὐλαβήθησαν αὐτοὺς τὰ νηκτά· τὸ κῆτος » κατέπιε μὲν τὸν Ἰωνᾶν, ἐφύλαξεν ὁμοίως » αὐτόν σῶον ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ « Τρεῖς ἡ- » μέρας καὶ τρεῖς νύκτας, ἐπειτα ἐξέβαλεν » αὐτόν ζῶντα ἐπὶ τὴν ξηράν. » Ὑπηρέτη- » σαν αὐτοὺς τὰ πτερινά· οἱ κόρακες ἔφερον » εἰς τὸν Ἥλιον ἄρτους τὸ πρῶτον, καὶ » κρέας τὸ δεύτερον. Ἐσεβάσθη αὐτοὺς τὸ » πῦρ· ἡ φλόξ τῆς ἐπταπλασίως καυθείσης » καμίνου, οὐδὲ ἤφατο, οὐδὲ παρηνώχλησε » τοὺς τρεῖς παῖδας, τοὺς ἐστῶτας ἐν μέσῳ » αὐτῆς, ἀλλ' ἐξῆλθον ἐκ μέσου τοῦ πυρός » ἀβλαβεῖς. Ὑπήκουσαν εἰς αὐτοὺς τὰ σοί- » χεῖα· τὸν μὲν ἀέρα εἰς ψηλαφητὸν σκότος » καὶ γνόφον καὶ θύελλαν, τὸ δὲ ὕδωρ εἰς » αἶμα, τὸ δὲ χῶμα τῆς γῆς εἰς σκνίφας » μετέβαλεν ὁ Μωϋσῆς, τὸ δὲ ὀλίγον πῦρ τῆς »

Γεν. 29. 13.

Γεν. 30. 27.

Γεν. 39. 5.

Ματθ. 10.

40.

Λουκ. 10.

16.

Δαν. 6. 12.

Πράξ. 28. 5.

Ιων. 2. 11.

3. Βασιλ. 17. 6.

Δαν. 3. 26.

Ἐξ. 10. 23.

Ἐξ. 7. 19.

καὶ 8. 17.

Ἐξ. 9. 10.

11.

3. Βατ.
17. 1.
1. 5. 17.

1ηρ. 10. 12.
13.

καμιναίας αἰθάλης διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ διασκεδάσας εἰς τὸν ἀέρα, ἐπλήρωσε πληγῶν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ τετράποδα πάσης τῆς Αἰγύπτου. Ὑπετάγησαν εἰς τὸν λόγον αὐτῶν τὰ νέφη. « Εἰ ἔσαι, εἶπεν » ὁ Ἥλιος, τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ υετός, » ὅτι εἰμὴ διὰ στόματος λόγου μου. Καὶ » οὐκ ἔθρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς » καὶ μῆνας ἕξ ». Ὑπήκουσεν εἰς τὸ πρόσταγμα αὐτῶν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη· « Στήτω ὁ ἥλιος, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, » κατὰ Γαβαὼν, καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγα » γα Αἰλῶν· καὶ ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη » νη ἐν στάσει, ἕως ἡμίνατο ὁ θεὸς τοὺς » ἐχθροὺς αὐτῶν ».

Λουκ. 10.
17.

Πεαζ. 16.
18.

Οὐ μόνον δὲ τὰ ὑλικά καὶ αἰσθητὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ αὔλα καὶ νοερά κτίσματα εὐλαβοῦνται καὶ ὑποτάσσονται εἰς τοὺς ποιοῦντας τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα. Πνεύματα πονηρά εἰσιν οἱ δαίμονες, ἀποστάται τῆς θείας ὑποταγῆς καὶ βασιλείας, φθονεροὶ καὶ ἐπίβουλοι τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, ὁμοῦς ὑποτάσσονται εἰς τῶν ἀγίων ἀνδρῶν τὸ πρόσταγμα. Ἐβεβαίωσαν τοῦτο ἐνώπιον τοῦ Κυρίου οἱ ἑβδομήκοντα ἀπόστολοι, εἰπόντες πρὸς αὐτόν· « Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου ». Ἐμαρτύρησε τοῦτο διὰ τῶν ἔργων τὸ πνεῦμα τοῦ Πύθωνος· διότι, ὅταν ἤκουσε τοῦ Παύλου τὸ πρόσταγμα, « Ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀπὸ τῆς παιδίσκης » τῆς Μάντειος ». Πνεύματα ἀγαθὰ εἰσιν οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, φῶτα θεοῦ αὔλα, λαμπρότητες δευτέραι μετὰ τὴν πρώτην ὑπε-

ρούσιον λαμπρότητα, λειτουργοὶ τῆς εἰσὶ ὑπεραρχίου τρισυποστάτου θεότητος, καὶ αὐτοὶ ὁμοῦς ὑπηρετοῦσιν ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι διὰ τὴν πίσιν καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν μέλλουσι κληρονομησάμενοι τὴν ἐπουράνιον τοῦ θεοῦ βασιλείαν· ἐπιβεβαιωσὶ τοῦτο ὁ θεηγόρος Παῦλος, λέγων· « Οὐχὶ πάντες ἐεβ. 1, 14: » εἰσὶ λειτουργικά πνεύματα, εἰς διακονίαν » ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν »; Βλέπε δὲ, πόσην εὐλάβειαν καὶ ὑπακοὴν δείκνυσι πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ ἄγγελος. Αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὡς εἶδος θεοῦ φανείς πρὸς αὐτόν, ἐπάλαψε μετ' αὐτοῦ· καὶ ὁ μὲν ἄγγελος παρακαλεῖ τὸν Ἰακώβ· « Ἀπόστειλόν με, Γεν. 22. » λέγει, ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος »· ὁ δὲ Ἰακώβ 26. ἀποκρίνεται πρὸς αὐτόν « Οὐ μὴ σε ἀπο- Αὐτ. 29. » στείλω, ἐὰν μὴ με εὐλογήσης ». Εὐλαβεῖται ὁ ἄγγελος τοῦ Ἰακώβ τὸ πρόσωπον, καὶ ὑπακούσας αὐτῷ, « Εὐλόγησεν αὐτόν » ἐκεῖ ».

Ἄλλὰ διὰ τί τόση τιμὴ, τόση ἐξουσία, τόση χάρις εἰς τοὺς ἐναρέτους ἀνδρας; διότι αὐτοὶ διὰ τὴν ὀρθὴν καὶ καλὴν χρῆσιν τοῦ αὐτεξουσίου αὐτῶν γίνονται εἰκόνες, τὸ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ θεοῦ ἔχουσαι, καὶ δεικνύουσαι, ὅποιος ἐπλάσθη ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅποια ἡ εὐγένεια τῆς φύσεως αὐτοῦ πρὸ τῆς παραδόσεως· αὐτοὶ διὰ τὴν ἐν ἑαυτοῖς ἀγάπην εἰσὶ σάλπιγγες, σαλπίζουσαι καὶ τὸν ἐν Σιναῖ νόμον, καὶ τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ εὐαγγέλιον, καὶ τοῦ θεοῦ τὰ μεγαλεῖα, δι' ὧν ἡμεῖς σωζόμεθα· αὐτοὶ διὰ τὴν ἐαυτοῖς τελειότητα τῆς ἀ-

ρετῆς, γίνονται σκεύη χωρητικὰ τῶν μεγάλων τοῦ θεοῦ χαρισμάτων, δι' ὧν ἡμεῖς βλέπομεν καὶ τὴν πρόγνωσιν αὐτοῦ ἐν ταῖς προφητεῖαις αὐτῶν, καὶ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐνεργουμένοις θαύμασι, καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπεραγίους τῆς θεότητος αὐτοῦ χαρακτῆρας ἐν τῇ ἀγιότητι τῶν θαυμασίων αὐτῶν κατορθωμάτων· αὐτοὶ διὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ζῆλόν εἰσιν οἱ ἀρχιστράτηγοι, δι' ὧν ὁ θεὸς πολεμεῖ τὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὰ ὄργανα, δι' ὧν στηρίζει τὴν ἀρετὴν· αὐτοὶ, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τὸ ὑπέρλαμπρον φῶς τῆς ἀρετῆς, λάμπουσιν ὡς φωστῆρες, καὶ περιστράπτοντες τὸν νοῦν ἡμῶν, διεγείρουσιν ἡμᾶς πρὸς αἴνεσιν τοῦ θεοῦ καὶ δοξολογίαν· διὰ τοῦτο οὖν δίδωσιν εἰς αὐτοὺς ὁ θεὸς τόσῃ ἐξουσίαν καὶ χάριν· διὰ τοῦτο θέλει, ἵνα ἡμεῖς τιμῶμεν καὶ εὐλαβοῦμεθα αὐτούς· διὰ τοῦτο παιδεύει αὐστηρῶς τοὺς μὴ τιμῶντας αὐτούς· τί περισσότερον; πλὴν ἐστὶ καὶ ἔτι περισσότερον.

Ὅτι μὲν οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι ἀγαπῶσι τὸν θεὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας καὶ ἰσχύος, καὶ διανοίας, κατὰ τὴν θεῖαν ἐντολὴν, οὐδεμία ἐστὶν ἀμφιβολία· διότι χωρὶς τῆς τριαύτης ἀγάπης οὐ μόνον οὐδεὶς γίνεταί ἅγιος, ἀλλὰ χωρὶς αὐτῆς οὐδὲν ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. « Ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ^{Μάρκ. 12. 30.} » οὐδὲν εἰμι »· ὁ δὲ θεάνθρωπος ὑπεσχέθη, λέγων· « Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον ^{1. Κορ. 13. 2. 3.} » μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει » αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ ^{ἰωάν. 14. 23.} » μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν ». Ἀκούεις; καὶ μονὴν, λέγει, παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐνάρετοί εἰσι κατοικητήριον τοῦ θεοῦ· ὅστις οὖν τιμᾷ αὐτούς, ἐκεῖνος τιμᾷ τὸν ἐν αὐτοῖς ἐνοικοῦντα θεόν· ὅστις δὲ περιφρονεῖ αὐτούς, ἐκεῖνος περιφρονεῖ τὸν θεόν, τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτοῖς. « Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθε- ^{Λουκ. 10. 16.} » τῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, » ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με ».